

Protocol dyslexie

Theresialyceum Tilburg RBI en CZO

Publicatiedatum: februari 2025

Inleiding

In dit protocol kunt u lezen hoe het Theresialyceum omgaat met leerlingen met dyslexie. We gaan hierbij uit van het Protocol Dyslexie VO van Dyslexie centraal.

Definitie

We gaan uit van de definitie, gesteld door Dyslexie centraal.

“Dyslexie is een lees- en/of spellingprobleem dat ernstig en hardnekkig is en dat gedifferentieerd dient te worden van laaggeletterdheid als gevolg van een gebrekkig onderwijsaanbod en als gevolg van een bredere omgevings-, neurologische, sensorische en/of gedragsproblematiek.”

U kunt via de website van dyslexie centraal meer informatie vinden:

<https://dyslexiecentraal.nl/weten/dyslexie/definitie>

Dyslexieverklaring

Na een onderzoek kan er dyslexie worden vastgesteld en een dyslexieverklaring worden afgegeven. Een dyslexieverklaring is een verkorte weergave van het verslag van het psychodiagnostisch onderzoek waaruit blijkt dat bij een leerling dyslexie is vastgesteld.

De dyslexieverklaring beschrijft op grond waarvan de diagnose dyslexie is gesteld, wat mogelijke verklaringen zijn en welke ernstige belemmeringen de leerling ondervindt bij het volgen van onderwijs en/of bij het functioneren in de samenleving.

Daarnaast geeft de dyslexieverklaring aan welke behandeling, materiële voorzieningen, begeleiding en compensaties/dispensaties in het onderwijs noodzakelijk zijn.

De dyslexieverklaring blijft onbeperkt geldig. Een kopie van de dyslexieverklaring dient in het leerling-dossier te zijn opgenomen.

U kunt via stichting Dyslexie Nederland meer informatie hierover vinden:

<https://www.stichtingdyslexienederland.nl/>

De dyslectische leerling is een reguliere leerling die gebruik mag maken van ondersteunende faciliteiten. Dit valt binnen de basisondersteuning. Op het Theresialyceum kunnen de volgende leerlingen gebruik maken van de faciliteiten:

- Leerlingen die in het bezit zijn van een dyslexieverklaring.
- Leerlingen bij wie een onderzoek loopt naar de aanwezigheid van dyslexie, mogen vooruitlopend op de uitslag van het onderzoek, maximaal 1 jaar gebruik maken van de faciliteiten. Pretesten vallen buiten deze regeling.

Vermoeden van dyslexie

Als er een vermoeden is van dyslexie, gesignaleerd door leerling, ouders, mentor of vakdocenten, zullen ouders hiervoor zelf een onderzoek moeten aanvragen en bekostigen. In de zorgregio Hart van Brabant kom je enkel in aanmerking voor een

vergoeding diagnostisch onderzoek/behandeling als het kind op het primair onderwijs zit en aan bepaalde voorwaarden voldoet.

Aanmelding van nieuwe leerlingen PO-VO

Leerlingen die in de brugklas bij ons starten en in het bezit zijn van een dyslexieverklaring, dienen dit bij de aanmelding aan te geven. Er zal in de warme overdracht met de basisschool hiervoor aandacht voor zijn. Een kopie van de dyslexieverklaring dient in het leerling-dossier te zijn opgenomen. Naar aanleiding van de gegevens uit het dyslexierapport en de warme overdracht met de basisschool, zal er in overleg met de leerling en ouders een Handelingsplan Dyslexie worden opgesteld. Deze ondersteuning valt binnen de basisondersteuning.

Faciliteiten dyslexie en Handelingsplan Dyslexie

De geboden faciliteiten kunnen onderverdeeld worden in drie categorieën:

1. Algemene faciliteiten, die altijd voor elke dyslectische leerling gelden.
2. Maatwerkfaciliteiten, die op basis van specifieke kenmerken (beschreven in een dyslexieverklaring) geboden worden.
3. Vakspecifieke faciliteiten.

1. Algemene faciliteiten

- Proefwerken en overhoringen worden standaard afgedrukt in lettertype Arial 12.
- Elke dyslectische leerling krijgt tijdsverlenging bij toetsen in de toetsweek: 10 minuten bij een toets tot 45 minuten en 20 minuten bij een toets tot 90 minuten.
- Leerlingen die **in de proefwerkweken** gebruikmaken van tijdsverlenging zitten bij alle schriftelijke toetsen in een apart lokaal.
- Bij toetsen **buiten de proefwerkweken** is het onwenselijk om leerlingen met recht op tijdsverlenging na het einde van de les nog door te laten werken in de pauze of tijdens het volgende lesuur. Er kan dan gekozen worden om een toets van 35 minuten te maken, waarbij de dyslectische leerling nog 10 minuten erbij krijgt. De toets is dan in een regulier lesuur te maken.

2. Maatwerkfaciliteiten

- Alle maatwerkfaciliteiten gaan in overleg met de dyslexiespecialist.
- Leerlingen met dyslexie kunnen extra gebruikmaken van een laptop tijdens lessen en toetsen.
- Leerlingen die daar volgens hun dyslexieverklaring baat bij hebben, kunnen tijdens toetsen gebruik maken van een laptop met voorleessoftware (Clareoread). Zij zitten in de proefwerkweken samen in een apart lokaal.

- In specifieke gevallen en na overleg met de dyslexiespecialist, kan een schriftelijke toets kan op verzoek van de leerling mondeling worden herkanst, indien de schriftelijke toets als gevolg van dyslexie onvoldoende is gemaakt.
- Bij veel vakken zijn boeken al digitaal beschikbaar. Indien er geen digitale lesboeken beschikbaar zijn voor een vak, maar dit de leerling met dyslexie kan helpen, kunnen deze in overleg met de dyslexiespecialist worden aangevraagd via Dedicon. De dyslexiespecialist kijkt naar de mogelijkheden en vraagt het digitale materiaal aan.

3. Vakspecifieke faciliteiten

- Alle vakspecifieke faciliteiten gaan in overleg met de dyslexiespecialist.
- Nederlands en Engels zijn verplichte vakken voor alle leerlingen; het minimale niveau dat leerlingen moeten behalen is vastgelegd in de kerndoelen. Wel kunnen voor onderdelen van kerndoelen vrijstellingen gegeven worden, wanneer de dyslexie de leerling ernstig beperkt. Er moet daarbij wel gelet worden op de doorstroming van de leerling.
- In de eerste drie leerjaren van HAVO en VWO zijn zowel Frans als Duits verplicht. Er kan geen ontheffing worden verleend aan dyslectische leerlingen. Wel kan de school in de eerste drie leerjaren zelf invulling geven aan het onderwijs in de tweede moderne vreemde taal, omdat er, met uitzondering van Engels, geen kerndoelen zijn voor moderne vreemde talen. Zo kan er bijvoorbeeld meer nadruk worden gelegd op mondelinge communicatie en minder op leesvaardigheid. De school moet hierbij wel rekening houden met de mogelijke profielkeuze van de leerling in verband met zijn doorstroommogelijkheden.
- HAVO leerlingen kunnen een tweede moderne taal in de bovenbouw vermijden door een ander profiel te kiezen dan Cultuur en Maatschappij. Leerlingen in de bovenbouw van het Atheneum moeten naast Engels een tweede moderne vreemde taal volgen. Hierbij kan gekozen worden uit Frans en Duits. Leerlingen kunnen hiervan ontheffing krijgen als zij:
 - een stoornis hebben die specifiek betrekking heeft op taal of een zintuiglijke stoornis hebben die effect heeft op taal (bijvoorbeeld slechtziendheid)
 - een andere moedertaal hebben dan Nederlands of Fries
 - onderwijs volgen in het profiel Natuur en Techniek of Natuur en Gezondheid, en, bijvoorbeeld door hun dyslexie, zo slecht presteren op de taal waarvoor ze de ontheffing vragen, dat dit naar verwachting een succesvolle afronding van de opleiding in de weg staat
- Voor leerlingen op het Gymnasium is geen ontheffingsmogelijkheid geregeld, omdat daar de klassieke taal in plaats van de tweede moderne vreemde taal komt.

Handelingsplan en Faciliteitenkaart

In het handelingsplan dyslexie wordt samen met de leerling vastgelegd welke problemen hij/zij ervaart, welke adviezen er zijn voor vakdocenten, van welke faciliteiten de leerling gebruik mag maken en wat de leerling en ouders zelf doen. Het handelingsplan is een digitaal document en wordt jaarlijks geëvalueerd en bijgesteld. We starten hiermee op het Theresia vanaf schooljaar 24-25 met nieuwe leerlingen.

Op de faciliteitenkaart staat van welke faciliteiten de leerling gebruik mag maken. Zie bijlagen.

De kaart wordt uitgereikt door de facilitair medewerker dyslexie. Bij toetsen legt de leerling de kaart op zijn tafel. Daarnaast noteert de leerling een 'D' op proefwerken en overhoringen, zodat voor de docent duidelijk is dat hij hier rekening mee moet houden.

Dyslexie in het examenreglement

Kandidaten met een beperking kunnen gebruik maken van extra faciliteiten. Deze worden aangevraagd via het emailadres: examencommissie@theresialyceum.nl

De examencommissie handelt volgens artikel 55 van het eindexamenbesluit. In de jaarlijkse Regeling toegestane hulpmiddelen voor de centrale examens geeft het CvTE uitwerking aan onder meer artikel 55 voor de centrale examens.

Het Theresialyceum biedt kandidaten maatwerk. Dat betekent dat iedere aanvraag apart behandeld wordt door de examencommissie. Bij de toekenning van de faciliteiten wordt uitgegaan van het advies zoals beschreven in brochure Kandidaten met een beperking.

De extra faciliteiten die het Theresialyceum biedt: tijdsverlenging bij SE en CE, gebruik van ClaroRead bij de Schoolexamens en een Daisy-cd of spraaksynthese-cd tijdens de Centraal Examens.

De faciliteiten zijn aan te vragen via de dyslexiespecialist. Een dyslexieverklaring, waarin staat aangegeven welke ondersteuning wenselijk is voor de kandidaat, is nodig om extra faciliteiten te kunnen krijgen.

Afwijkende wijze van examineren

1. De rector kan toestaan dat een kandidaat met een beperking het examen geheel of gedeeltelijk aflegt op een wijze die is aangepast aan de mogelijkheden van die kandidaat. In dat geval bepaalt de rector de wijze waarop het examen zal worden afgelegd, met dien verstande dat aan de overige bepalingen in dit besluit wordt voldaan. Zij doet hiervan zo spoedig mogelijk mededeling aan de inspectie.
2. Tenzij sprake is van een objectief waarneembare lichamelijke beperking, geldt ten aanzien van de in het eerste lid bedoelde aangepaste wijze van examineren dat:

- a. er een deskundigenverklaring is die door een ter zake deskundige psycholoog of orthopedagoog is opgesteld,
- b. de aanpassing voor zover betrekking hebbend op het centraal examen of de rekentoets in ieder geval kan bestaan uit een verlenging van de duur van de desbetreffende toets van het centraal examen met ten hoogste 30 minuten, en
- c. een andere aanpassing slechts kan worden toegestaan voor zover daartoe in de onder a. genoemde deskundigenverklaring ten aanzien van betrokkene een voorstel wordt gedaan dan wel indien de aanpassing aantoonbaar aansluit bij de begeleidingsadviezen, vermeld in die deskundigenverklaring.

Inspectie

Vanaf 2002 is het voldoende als aan de inspecteur gemeld wordt aan welke leerlingen welke faciliteiten worden verleend. Wel wordt daarbij als voorwaarde gesteld dat:

- Er een geldige dyslexieverklaring en een geldig psychologisch onderzoeksrapport in het leerling dossier aanwezig is.
- De gevraagde faciliteiten ook vermeld staan in de dyslexieverklaring of in het dyslexierapport.

Bijlagen

- 1. Faciliteitenkaart Dyslexie Theresialyceum**
- 2. Handelingsplan Dyslexie Theresialyceum**